

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Et Par Ord

om den første Underviisning i Latin og
de levende Sprog.

Af

Adjunkt F. J. Møller.

Efterretninger

om

Randers lærde Skole

for Skoleaaret 1863-64.

Af

Dr. H. K. Whitte,

Professor og Skolens Rektor.

Indbydelsesskrift til de offentlige Aarsprøver i
Randers lærde Skole i Juli 1864.

Randers.

Trykt hos J. M. Elmenhoff & Søn.

Et Par Ord om den første Underviisning i Latin og
de levende Sprog.

Af

Adjunkt F. J. Møller.

Med Hensyn til den elementaire Underviisning i Latin og de Spørgsmaal, der staae i Forbindelse dermed, nemlig om den første grammatikalske Underviisning og de levende Sprogs Stilling, er der i den senere Tid fremkommet Udtalelser fra flere Sagkyndige, navnlig i en Skrivelse af 28de Mai 1861 fra Konferentsraad Madvig til Ministeren, i det ministerielle Circulaire af 19de Juni 1861 og i en Afhandling af Professor Ingerslev „Om de lærde Skolers Underviisningsplan“ fra Begyndelsen af dette Aar, som vise, at der paa dette Punkt er følt en Mangel, der ved en mulig Reform trænger til at afhjælpes. Skjøndt nu de væsentligste Grunde for en saadan Forandring tildeels ere antydede, især i den sammentrængte Motivering i ovennævnte Skrivelse af Konferentsraad Madvig (S. 17), har jeg dog troet, at et Vidnesbyrd fra en Lærer, som i flere Aar har havt Underviisningen i Latin i 3die Klasse saavel som i Dansk i de to nederste Klasser, ikke vilde være ganske uden Betydning, og at jeg ikke burde tilbageholde en Overbeviisning, som har fæstnet sig ved daglig Overveielse.

Hvad Principet angaaer, ligger efter min Mening det mindre heldige i den nu herskende Anordning paa

dette Punkt deri, at den ønskelige Eenhed og Centralisation ikke er overholdt. — Den Mangfoldighed af Fag, som Tidens Udvikling gjør nødvendig i Skolerne, har man inddeelt i to Hovedgrupper, de mathematisk-physiske og de sproglig-historiske Fag. Ligesom nu den egentlige Mathematik i Skoleplanen danner Grundlaget og Midtpunktet i den første Gruppe, saa at Naturlære og Astronomi indeholde Anvendelsen af de matematiske Theorier, saaledes synes det ogsaa naturligt i den anden Gruppe fra Begyndelsen af at fastholde eet Midtpunkt og Grundlag for den hele sproglige Dannelse. At Latin er det Sprog, der bedst af alle egner sig til at danne et saadant Grundlag formedelst dets historiske Stilling, dets Forhold til andre Sprog og dets grammatikalske Bygning, er det overflødigst her nærmere at udvikle; det er desuden blevet faktisk anerkjendt baade i Fortidens og Nutidens Skoleindretning ved den Charakteervægt og det Timetal, der er blevet Latin tildeelt. Men medens den ældre Skole gennemførte denne Anskuelse med ubøielig Konsekvents, har den nuværende Skoleplan slaaet betydeligt af ved Optagelsen af Tydsk og Fransk som Indledning til Latin. Nu maa det strax indrømmes, at enhver Uoverensstemmelse med en vis om end nok saa rigtig Theori i den praktiske Gjennemførelse ikke ubetinget bør forkastes; thi der gives ogsaa gode Inkonsekventser. Spørgsmaalet bliver da, om denne ikke gaaer videre end fornødent.

Som Grunde til den nuværende Anordning er der, som bekjendt, især anført, dels at det er ønskeligt, at Disciplen øver sig noget paa de ham lettere tilgængelige

nyere Sprog, inden kan kommer til de vanskeliger, deels at nogle Fag afsluttes to Aar før Udgangen af Skolen, saa at en tidligere Begyndelse dermed er anseet fornøden. Hvad nu den første Grund angaaer, er det sikkert, at Disciplen opnaaer endeel Færdighed i at oversætte og et om end høist usikkert Gloseforraad; men forsaavidt som der i de andre Sprog er søgt en Lettelse for Latin ved Tilegnelsen af de første grammatikalske Begreber, kan det vel ikke nægtes, at der opnaaes noget i saa Henseende hos de flinkere Disciple; men det samme kunde formeentlig hurtigere og sikkrere naaes ved at gaae lige til Maalet, istedetfor at gaae en Omvei, altsaa ved at begynde den egentlige stringente grammatikalske Underviisning, der ogsaa nu unægtelig hører ind under Latinen, paa et tidligere Standpunkt. — Vanskeligheden i de latinske Ord, Former og grammatikalske Særegenheder turde, nærmere beseet, blive Anbefalinger for den tidligere Underviisning deri.

Da det nemlig ved den Opgave, som her er stillet, først og fremmest kommer an paa stadigt at holde Elevens grammatikalske Sands i Aande med den dermed forbundne Nøiagtighed i Tilegnelse og Skarphed i Opfattelse, men dette for den hele følgende sproglige Udvikling saa vigtige Formaale ved Underviisningen i de levende Sprog stilles stærkt i Skygge af Oversættelsen, som kan være ret god uden denne Nøiagtighed, synes det at være en Fordeel saa tidligt som muligt at benytte et Sprog, der netop ved sin Formrigdom og Fremmedartethed uafsladeligt ansporer Disciplens Opmærksomhed og gjør ham den sproglige Forstaaelse

ved hvert Skridt nødvendig, idet det nøder ham (og Læreren) til en analytisk Fremgangsmaade.*) Hvis nogen herimod vil indvende, at dette vilde føre til en utidig og skadelig Reflexion hos Barnet i en yngre Alder — og saadanne Indvendinger ere hørte —, kan jeg for det første henvise til den ældre Skole, som man dog ikke har bebreidet en for vidt dreven grammatisk Undervisning, og maa dernæst bemærke, at den saakaldte praktiske Methode er forkastelig, naar den ikke fastholder Nøiagtighed og Præcision, samt minde om, at Sprogene for Skolen ikke ere et Maal, men et Middel, saa at der spørges ikke blot om et Hvad, men ogsaa om et Hvorledes. En ganske anden Sag er det, at den rationelle Fremgangsmaade fremfor alt bør være forenet med et praktisk Greb, snarere være en Indøven end en Doceren, og forstaae at gjøre det fornuftmæssige klart og simpelt og netop derfor tiltalende for aandeligt sunde Børn.

Til de ovennævnte Grunde mod Opsættelsen af Latin kommer endnu een, som dog ikke er foranlediget ved Skoleplanens Anordning, den nemlig, at det ligger meget nær for Lærerne i de nederste Klasser i Tydsk og Fransk, hvor nidkjære de end ellers ere for deres

*) De skarpt udprægede Former ere her af stor Nytte, da de ved den idelige Gjentagelse vænne Disciplen til at forbinde visse Begreber med visse Former; i Sætningen „ich habe den Mann gesehen“ kan saaledes Objektsforholdet ganske anderledes let oversees end i „virum vidi“. Hvad Vanskeligheden angaar, gjælder det, — om jeg maa bruge den Sammenligning —, naar man skal lære at springe, ikke blot om, at Touget ikke holdes for høit, men ligesaameget om, at det holdes høit nok.

specielle Fag, at indskrænke deres Underviisning til — foruden Øvelse i Oplæsning og Oversættelse — at gjen-nemgaae visse enkeltstaaende Dele af Formlæren — De-klination, Kjønlære, Konjugation o. l. — og undlade at benytte den Anledning, som ogsaa disse Sprog i mindre Grad kunne give, til at indføre Disciplen i Elementerne af Sprogorganisme overhovedet og i de simpleste syntaktiske Forhold — f. Ex. Subjekt, Objekt, Prædikat, Adjektivets Afhængighed af Substantivet, Prædikatets af Subjektets o. s. v. — og dog er det i høi Grad ønskeligt, at Disciplen snarest muligt er vel bevandret og ind-øvet i disse og lignende Forhold. *)

Dette medfører Underviisningen i Latin, som ovenfor bemærket, med Nødvendighed, og den derfra erhvervede Udvikling i Forbindelse med Vanen til større Klarhed og Nøiagtighed vil omvendt gjøre Til-egnelsen af de nyere Sprog meget lettere. (Af Vigtighed er her ogsaa det etymologiske Forhold mel-

*) At det falder den jævne Discipel svært at opnaa nogenlunde Sikkerhed paa dette Omraade, selv mod Slutningen af 3die Klasses latinske Kursus, ja ind i 4de Klasses, og at de maadeligere Disciple først i 3die Klasse begynde at faae Øinene op for Anvendelsen af saadanne Grundregler, om de end have nogle vage Forestillinger derom, er en Erfaring, som baade jeg og andre Lærere i Latin i Mellemlklasserne i flere Aar have gjort.

Med Hensyn til Professor Ingerslevs Ytringer herom i nævnte Skrift (S. 11) bemærkes det, at det foreskrevne Maal ganske vist kan naaes og naaes her ligesaavel som ved andre Skoler; men Spørgsmaalet er, om der er Mulighed for, at noget — om end kun lidet — mere kunde naaes, hvorover saavel de „energiske og livlige“, som de „grundige og omhyggelige“ Lærere vilde glæde sig.

lem Latin og Fransk, der naturligt anviser dette Sprog en Plads som noget senere tiltrædende). En stor Lettelse ved det vanskeligere Stof tilbyde de nyere latinske Læsebøger, der mere eller mindre heldigt have Exemp-pler og Sætninger stillede i en saadan Orden, at de meget vel kunne bydes en yngre Alder. At Nutidens Lærerkrafter i Reglen ere bedre end Fortidens, kan vel heller ikke nægtes.

Synes der saaledes at være tilstrækkelige Grunde for, at Latin bør indtræde tidligere, opstaaer det Spørgsmaal, hvor tidligt man bør begynde. At begynde strax i nederste Klasse, er formeentlig ikke tilraadeligt. Det er nemlig at befrygte, at mange af de nye Disciple (i flere Skoler et Antal af henved 30), der have faaet en saa forskjellig, undertiden mangelfuld, Fordannelse, og som ere uvante med Skolelivet og Sko-lens Maade at tage Sagen paa, let kunne blive overvæl-dede og forskrækkede ved, at der bydes dem et vanske-ligere Stof. Hertil kommer, deels at det er en Fordeel at have Fællesklasser for Studerende og Realister, saa-længe det kan forenes med de Studerendes Tarv, deels at man efter et Aars Erfaring faaer Leilighed til ved Oprykningen at tjerne de aldeles umodne, som kun vilde besværliggjøre Underviisningen i det vanskeligere.

Idet jeg altsaa mener, at den strænge Konsekvents-af den i Begyndelsen fremsatte Anskuelse her bør vige for nødvendige praktiske Hensyn, maa jeg slutte mig til det af Konferentsraad Madvig og senere af Professor Ingerslev gjorte Forslag, forsaavidt Begyndelsen med Latin skulde skee i 2den Klasse. Derimod skulde jeg

meget ønske 8 Timer tildeelte Latin istedetfor de foreslaaede 5 Timer, fordi det maa være af Vigtighed at begynde paa Hovedsagen saa kraftigt som muligt, og en kortere Tid neppe vilde være tilstrækkelig til — med den især paa dette Standpunkt nødvendige Langsomhed i at skride frem — at fuldende et passende Aarskursus. (Deklination og regelm. Konjugation med tilhørende Exempler i Læsebogen). Tiden dertil vil kunne indvindes dels ved den foreslaaede Afkortelse i Timetallet i Tydsk fra 5 Timer til 3 Timer og i Dansk fra 4 Timer til 3 Timer, dels ved at henlægge Fransk til 3die Klasse, hvorved de øvrige 5 Timer vilde tilveiebringes. Rigtigheden af, at navnlig Fransk opsættes til at indtræde efter Latin, naar ikke andre Hensyn stille sig derimod, er indlysende og allerede berørt af Konferentsraad Madvig i den nævnte Skrivelse (S. 17), og hertil kommer det betænkelige i at begynde paa to Sprog i 2den Klasse.

Men selv med denne Opsættelse vil uden Tvivl ikke blot det nuværende Maal for Fordringerne i dette Sprog, men en noget mere omfattende Kundskab deri kunne naaes ved at forøge Timetallet i Klasserne III til VI incl. til resp. 5, 4, 3, 4 Timer, hvilken Time mere ugentlig kunde tages fra Tydsk. Den sikkrere Grundvold fra Latin i Forbindelse med det forøgede Timetal i en moderne Alder vil vistnok give bedre Resultat — hvis det da ikke lægges tilside i de sidste Aar —, og det er unægteligt, at større Færdighed i Fransk, navnlig i Oversættelse, og en større Litteraturkundskab for de fleste Disciples Vedkommende vilde være meget ønskelig.

Hvad nu Tydsk angaaer, er det formeentlig af reent pædagogiske Hensyn tilraadeligt, at tydsk Stil som overflødig bortfalder — hvad der ogsaa fra andre Sider har været ønsket —, og at man ikke tilstræber andet end Færdighed i at oversætte i Forbindelse med den dertil fornødne Kundskab i Formlære og Syntax, et Kundskabstrin, som meget let — ogsaa efter den ældre Skoles Erfaring — kan naaes med den ovenfor antydede Indskrænkning i Timerne. Ogsaa i nederste Klasse turde vistnok en yderligere Indskrænkning fra 5 Timer til 3 Timer*) være at anbefale; Formaålet skulde da blot være rigtig Op læsning og Øvelse i at oversætte, uden at man skulde indlade sig paa den særegent tyske Grammatik. Derimod kunde vistnok dette for os letteste Sprog i Forbindelse med Modersmaalet, hvilket her burde have fælles Lærer med Tydsk, med Held benyttes til en foreløbig og sporadisk Orientering i de allersimpleste sproglige Forhold. **)

*) Disse to Timer kunde med god Nytte henlægges til Historie og Naturhistorie (eller Geographi).

**) Med Hensyn til den Fare for vort Sprogs Reenhed, som man især paa dette Standpunkt har befrygtet, vilde det naturligviis være Skolens Pligt at lade det pædagogiske Hensyn, som her fordrer Tydsk, underordne sig det nationale, hvis den troede, at der er nogen virkelig Fare. Men det er min og mange mere erfarne og tillige oprigtigt nationale Skolemænds Overbeviisning, at denne Fare ikke er forhaanden i Skolerne, naar der sættes tilbørlig Begrænsning for Underviisningen, og Lærernes Opmærksomhed stadigt er aarvaagen mod Germanismer. Det er desuden netop tildeels Hensigten med disse Linier at udtale det Ønskelige i endnu snævrere Grændser og endnu skarpere Opmærksomhed, hvorfor ogsaa Foreningen af Underviis-

Fagenes Fordeling efter Ovenstaaende vilde altsaa blive følgende:

I Klasse. Dansk (6 Timer), Tydsk (3 Timer), Historie (4 Timer), Naturhistorie eller Geographi (3 Timer).

II Klasse. Latin (8 Timer), Dansk (3 Timer), Tydsk (3 Timer); Fransk bortfalder.

III Klasse. Latin (9 Timer), Dansk (2 Timer), Tydsk (3 Timer), Fransk (5 Timer).

I de følgende Klasser indtil VI incl. 1 Time mere i Fransk, 1 Time mindre i Tydsk ugentlig.

Ved denne Anordning vilde formeentlig følgende Fordele være vundne: 1) et sikkrere sprogligt Grundlag, 2) en noget videre dreven Kundskab i Latin og Fransk og Leilighed til mere udstrakt Forfatterlæsning, 3) en hensigtsmæssig og tidssvarende Indskrækning af Tydsk.

Nærmere at gaae ind paa Spørgsmaalet om Oldnordisk, overskrider Hensigten med disse korte Bemærkninger, hvori jeg er gaaet ud fra, at dette Sprog i al Fald ikke egner sig for det mere elementaire Standpunkt, som jeg nærmest har havt for Øie. Om der i de høiere Klasser kunde og burde afsees nogen Tid dertil i Forbindelse med Dansk, skal jeg lade staae hen.

ning i Dansk og Tydsk hos samme Lærer i de nederste Klasser forekommer mig særdeles ønskelig. At de fleste Germanismer efter al Rimelighed har andre Kilder end Skolerne, der netop kunne være et Korrektiv mod saadanne, har Konferentsraad Madvig i nævnte Skrivelse S. 11 omtalt.

Efterretninger om Randers lærde Skole for Skoleaaret
1863-64.

Af

Dr. H. K. Whitte,
Professor og Skolens Rektor.

Charakterer ved Afgangsexamen for Studerende 1861-63.

Candidaterne.	Første Afdeling i Aaret 1861.				Anden Afdeling 1863.									Sum.	Hoved- charakterer.	Hebraisk.
	Tyisk.	Fransk.	Geographi.	Natur- historie.	Dansk.	Latin (skriftlig).	Latin (mundtlig).	Gresk.	Religion.	Historie.	Arithmetik.	Geometri.	Naturalære.			
R. Bay	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	g.	ug.	mg.	g.	85	Forste.	mg.
G. F. Bloch*) . .	mg.	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.	ug.	95	Forste.	.
C. V. Møller . . .	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	g.	mg.	g.	ug.	ug.	ug.	86	Forste.	.
E. M. Jacoby . .	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	.	mg.	mg.	ug.	g.	81†	Forste.	.
J. N. Brodersen	g.	mg.	ug.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	mg.	g.	ug.	mg.	mg.	85	Forste.	ug.
P. G. K. Borch . .	g.	g.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	tg.	mg.	tg.	g.	mg.	g.	67	Anden.	.
V. L. A. Elmquist	mg.	mg.	ug.	mg.	mg.	tg.	mg.	g.	g.	mg.	g.	g.	g.	76	Anden.	.

*) tog 1ste Afdeling 1860, s. Progr. f. 1861 S. 5.

† har kun 12 Specialcharakterer.

Af de 134 Disciple, der besøgte Randers lærde Skole, da Programmet for forrige Aar blev afsluttet, bleve 7 dimitterede til Universitetet efter at have bestaaet den fuldstændige Afgangsexamen saaledes, som foranstaacende Charakterliste udviser. Ligeledes blev en Discipel af Realafdelingen, A. P. Tüchsen, dimitteret efter at have bestaaet den ved Bekjendtgjørelsen af 18. September 1855 anordnede Afgangsprøve for Realister. Foruden ovennævnte 8 Dimittender ere følgende 11 Disciple udtraadte af Skolen i det forløbne Aar: i Juli C. E. W. Brodersen og P. O. Rosenørn (af VI Klasse), G. D. A. K. Koefoed (af V Klasse) og A. Riber (af IV Klasse); i September E. F. Kann (af III R.); i Decbr. A. E. Lund (af III R.); i Marts F. R. Bisgaard (af V. R.), O. R. Cortsen og J. T. Halkier (af IV R.) og A. V. Halkier (af III R.), samt H. S. Wodschow (af VII b), der, greben af Begeistring for det undertrykte Fædreland, uden at raadføre sig nærmere med sin Moder eller Skolens Lærere stillede sig i Fædrelandsforsvarernes Række.

Ved det nye Skoleaars Begyndelse optoges 30 Disciple, i Februar Maaned 1, hvorefter Skolen ved Skoleaarets Begyndelse talte 152 Disciple, ved Slutningen af Mai Maaned 146, der efter deres Hovedcharakter for denne Maaned ere ordnede saaledes*):

*) De nye Disciple ere betegnede derved, at deres Fodselsdag er vedfoiet.

VII Klasse b.

(Dimittenderne):

1. Jacob Holm (Søn af Præsten H. i Thorsager).
2. Frederik Vilhelm Willemoes Kampmann
(Justitsraad, Herredsfoged K., R. af D.).
3. Poul la Cour (Proprietær la C. til Skjersø).
4. Hans Henrik Brock (afd. Distriktslæge B.).
5. Ivan Carl Isaacsen (Kjøbmand I.)
6. Laurits Carl Christian Ussing (afd. Adjunkt U.).
7. Carl Christian Jørgen Scheel Whitte (Rektor W.).
8. Christopher Otto Andresen (Præst A. i Ham-
mel).

VII Klasse a.

1. J. C. Berg (afd. Præst B.).
2. H. H. M. Clausen (Skolelærer C. i Gjesing).
3. U. S. Borch (Proprietær B. til Skjern).
4. C. J. A. N. Schmidt (afd. Proprietær S.).
5. Erik Jansen Pontoppidan (Præst P.), født i
Ribe den 16de Juni 1847.
6. J. C. J. Welling (Møller W., Gjessinggaard).
7. O. F. Cortsen (Bagermester C.).
8. J. C. R. Poulsen (Postexpeditør P. i Fjerritslev).
9. S. P. Borre (afd. Skibsfører B.).
10. A. H. A. Mørch (Overlærer M.).

VI Klasse.

1. C. G. E. Holst (Bagermester H.).
2. F. H. Christiani (Præst i Bjerregrav C.).
3. H. C. Larsen (Proprietær L. i Tøstrup).
4. H. M. Møldrup (Godsforvalter M., Clausholm).
5. V. F. A. Ishøy (entlediget Skolelærer I., Marstal).
6. H. N. Bay (Kjøbmand N. B.).

7. P. C. Tüchsen (Toldkontrollør T.).
8. L. P. G. Larsen (Overvagtimester L., Dbmd).
9. A. H. de Neergaard (Proprietær de N. til Aunsberg).
10. A. H. V. Norgaard (Bataillonschirurg N., Skelund).
11. C. M. Spendrup (Kjøbmand S.).
12. G. Oppenheim (Kjøbmand O.).
13. H. J. C. Hansen, Realist (afd. Postfører H.).
14. J. B. Hansted (Malermeister H.).

V stud. Klasse.

1. J. H. B. Lunøe (Landmand L. i Fjellerup).
2. F. J. L. Berg (Broder til Nr. 1 i VII a).
3. J. C. L. Jespersen (Kancelliraad, Herredsfoged J.).
4. H. A. Hildebrandt (Propr. H., Grauballegaard).
5. L. F. Brock (Broder til Nr. 4 i VII b).
6. H. C. Kampmann (Broder til Nr. 2 i VII b).
7. E. C. Tryde (Møller T., Fussingø).
8. J. F. E. S. Prangen (Præst P. i Nørbæk).
9. O. C. Halkier (Farver H.).
10. J. E. Blauenfeldt (Musikus B.).
11. G. W. Jespersen (Broder til Nr. 3).
12. C. V. Størup (Overvagtimester S., Dbmd).
13. F. O. A. Schmidt (Boghandler S.).

V Realklasse.

1. A. J. Harries (Landmand H. i Urløv).
2. C. F. P. Brendstrup (Lærer B.).
3. A. E. Brandt (afd. Forpagter B.).
4. E. Thygesen (afd. Kjøbmand T.).
5. C. W. Hollesen (Proprietær H. i Hornbæk).
6. H. S. Holck (Kammerherre, Grev H., R. af D. og Dbmd, Udskrivningschef).

IV stud. Klasse.

1. J. M. Jensen (afd. Kjøbmand J.).
2. H. J. Jørgensen (Snedker J. i Hobro).
3. A. F. Pommerencke (Skolelærer P. i Voldum).
4. C. S. Hasselbalch (forhenv. Kjøbmand H.).
5. Morten Oxenbøll Pontoppidan (Broder til Nr. 5 i VII a), født i Ribe den 3die Januar 1851.
6. N. J. Jacobsen (Boghandler J.).
7. M. S. Meyer (Stadshauptmand M., R. af D.).
8. V. C. Gam (Lærer G.).
9. O. R. J. Barius (Stabstrompeter B.).
10. C. C. L. Poulsen (Lærer P.).
11. G. A. Jacobsen (Branddirektør J.).
12. H. E. R. B. Olsen (afd. Kjøbmand O.).
13. Regnar Valdemar Konrad Rambusch (Stationsforvalter R. i Langaa), f. i Veien By den 14de November 1850.
14. P. C. S. Rosenørn (Kammerherre, Stiftamtmand R., Cmd. af D. og Dbmd).
15. N. P. Budtz (Farver B.).
16. A. V. Kattrup (Præst K. i Voldum).
17. N. C. Bay (Broder til Nr. 6 i VI Klasse).

IV Realklasse.

1. J. C. C. Rømler (Cand phil. R., Løistrup).
2. R. E. Dahl (Kjøbmand D.).
3. S. Hansen (afd. Proprietær H.).
4. J. A. F. Fibiger (Major F., R. af D. og Dbmd).
5. J. A. Rømler (Skibskaptain R.).
6. D. F. A. Welling (Vicekonsul, Kjøbmand W. i Mariager).
7. J. A. Westermann (Konsul, Kjøbmand W., R. af D.).
8. C. J. Thomsen (Præst T. i Balslev paa Fyen).
9. A. Paulsen (Kjøbmand P.).

III stud. Klasse.

1. Adolph Christian Crone (afd. Skipper C.), født i Assens den 27de Oktober 1850.
2. A. S. Staugaard (afd. Examinat. juris S.).
3. J. G. O. Kornerup (Cand. phil. Kollektør K.).
4. G. V. Budtz (Præst B. i Maarslet, R. af D.).
5. R. C. Cortsen (Broder til Nr. 7 i VII a).
6. Niels Stilling (Bagermester M. H. S.), f. i Randers den 14de April 1849.
7. T. F. L. Larsen (Organist L.).
8. M. J. A. Neckelmann (Gaardeier N. i Helsted).
9. N. C. Hansen (afd. Møller H.).
10. C. V. Jespersen (Broder til Nr. 3 og 11 i V Klasse).
11. K. A. V. Lewerkhuusen (Prokurator L.).
12. G. C. Borberg (Kjøbmand B.).
13. E. E. Elmquist (Kancelliraad, Byfoged E.).
14. W. R. Claussen (Pap- og Etuimager C.).
15. O. Faurschou (Tiendekommissair F., Frederikkesminde).
16. E. Christiani (Broder til Nr. 2 i VI Klasse).
17. J. Budtz (Broder til Nr. 15 i IV stud. Klasse).
18. H. F. A. Sandberg (Viinhandler S.)
19. F. F. Tillisch (Kammerjunkker, Herredsfoged T. i Bjerre).

III Realklasse.

1. C. P. Spendrup (Broder til Nr. 11 i VI Klasse).
2. Knud Lyne Rahbek (afd. Møller R.), født i Favre den 21de Februar 1849.
3. A. P. Melchiorsen (Kjøbmand M.).
4. J. C. Jacobsen (afd. Kjøbmand J.).
5. P. D. R. Tillisch (Broder til Nr. 19 i III stud. K.).
6. T. C. E. Sølling (Præst S. i Haslund).

7. N. P. Lange (Kjøbmand L.).
8. F. C. Jacobsen (Institutbestyrer J.).

II Klasse.

1. Carl August Kjerkggaard (Skolelærer K. i Ørum), født i Ørum den 22de Juli 1851.
2. O. E. Jacobsen (Broder til Nr. 11 i IV stud. K.).
3. Knud Børge Pontoppidan (Broder til Nr. 5 i VII a og Nr. 5 i IV stud. Klasse), født i Ribe den 10de Juli 1853.
4. Jens Theodor Nicolai Løgstrup (Søn af Lærer L.), født i Randers den 10de Juni 1853.
5. C. G. Filtenborg (Konsul, Kjøbmand F.).
6. L. Quitzau (Kjøbmand Q.).
7. J. D. B. Koefoed (Præst K. i Værum).
8. Martin Borch (Broder til Nr. 3 i VII a), født paa Skjern Hovedgaard den 1ste Marts 1852.
9. Peter Møgelvang (Kjøbmand M.), født i Randers den 23de Juni 1852.
10. L. A. Mørch (Viinhandler M.).
11. H. M. S. Bay (Broder til Nr. 6 i VI og Nr. 17 i IV stud. Klasse).
12. C. F. O. Brandt (Proprietær B. ved Randers).
13. N. P. D. Dienstmann (Snedker D. i Kjøbenhavn).
14. P. H. M. C. la Cour (Broder til Nr. 3 i VII b).
15. A. W. Bredstrup (Prokurator B.).
16. J. E. Petersen (Dampskibsfører P. T. P.), født i Randers den 20de December 1852.
17. W. J. A. Resch (Cand. juris R.).
18. E. Spendrup (Broder til Nr. 11 i VI og til Nr. 1 i III Realklasse).
19. P. E. E. E. Rosenørn (Broder til Nr. 14 i IV stud. Klasse).
20. S. Dahl (Broder til Nr. 2 i IV Realklasse).

I Klasse.

1. Johan Marius Christensen (Overvagtimester C.), født i Randers den 10de November 1853.
2. Alfred Johan Samuelsen (Handelsborger i Christianssand S.), født ibid. den 16de Novbr. 1852.
3. Rudolph William Tüchsen (Broder til Nr. 7 i VI Klasse), født paa Christianshavn den 4de Oktober 1853.
4. Marius Edvard Winge (Rebslagermester W.), født i Randers den 18de Februar 1854.
5. Henrik Gøtzsche Filtenborg (Broder til Nr. 5 i II Klasse), født i Randers den 2den April 1854.
6. Frits Degner (Gaardeier D. i Ugilt Sogn), født ibd. den 21de Mai 1853, optagen i Febr. 1864.
7. Anton Vilhelm Hollesen (Broder til Nr. 5 i V Realklasse), født paa Skovgaardsminde den 9de Marts 1854.
8. Jens Vilhelm Faurschou (Broder til Nr. 15 i III stud. Klasse), født i Kondrup den 5te Juni 1852.
9. Axel Kuno Marolly Møller (Stationsforvalter M.), født i Slesvig den 8de April 1853.
10. Edvard Julius Lund (Tobaksfabrikant L.), født i Randers den 22de Mai 1853.
11. Hans Peter Hansen (Architekt H.), født i Randers den 27de December 1862.
12. Peter Carl Christian Hjersing (Kjøbmand J. P. H.), født i Randers den 23de Marts 1854.
13. Ludvig Laurits Dahl (Broder til Nr. 2 i IV Realklasse og Nr. 20 i II Klasse), født i Randers den 5te Oktober 1854.
14. Sophus Philipson (Kjøbmand Ph. P.), født i Randers den 2den Juli 1853.
15. Axel Vilhelm Magnus Whitte (Broder til Nr. 7 i VII b), født i Rønne den 5te Mai 1853.

16. H. E. Bering (afd. Kjøbmand B.).
17. Henrik Gøtzsche (Kjøbmand G.), født i Randers den 5te Oktober 1852.
18. J. A. Buus (Proprietær B. til Ørumgaard).
19. F. F. Melchiorsen (Broder til Nr. 3 i III Real-klasse).
20. Jacob Baden Olrik Rosenørn (Broder til Nr. 14 i IV stud. Klasse og til Nr. 19 i II Klasse), født i Kjøbenhavn den 23de Juni 1853.
21. Andreas Nicolai Peter Konrad Petersen (Dampskibsfører P. F. P., Dbmd), født i Randers den 8de November 1851).
22. Emil Ahlefeldt Laurvig (afd. Ritmester Grev A. L.), født i Kjøbenhavn den 26de Jan. 1853.

Afgangsexamen for Realister i Henhold til Bekjendtgjørelsen af 18. September 1855 afholdtes ved forrige Skoleaars Udgang i Overværelse af Examenskommissæren, Professor V. Bjerring. Discipel af VI Klasse A. P. Tüchsen bestod denne Prøve med Charakteren udmærket godt for Dansk, Historie, Arithmetik, Naturlære, Tegning og Skrivning, meget godt for de øvrige Fag, Tydsk, Fransk, Engelsk, Geographi, Naturhistorie og Geometri (82 Points). I Censuren deltog foruden Skolens Lærere Prof. V. Bjerring, Dr. Wreschner og Civilingeniør Wistoft.

Begge Dele af Afgangsexamen for studerende Disciple afholdtes paa samme Tid tildeels i Overværelse af Underviisningsinspektøren, Konferentsraad Madvig, der tilligemed Prof. V. Bjerring, Kancelliraad Køster, Dr. Wreschner og Civilingeniør Wistoft foruden Skolens Lærere deltog i Censuren.

Første Deel bestode følgende 9 Disciple af VI Klasse og blev opflyttede i VII Klasse:

	Tydsk.	Fransk.	Geogra- phi.	Natur- historie.
H. H. M. Clausen . . .	mg.	mg.	mg.	mg.
J. C. Berg	mg.	g.	mg.	ug.
C. J. A. N. Schmidt .	g.	mg.	mg.	ug.
J. C. Jensen Welling .	g.	g.	mg.	ug.
S. P. Borre	g.	mg.	ug.	mg.
U. S. Borch	g.	g.	mg.	mg.
O. F. Cortsen	mg.	g.	ug.	mg.
A. H. A. Mørch	g.	mg.	mg.	g.
J. C. R. Poulsen . . .	g.	g.	g.	g.

De ved Examens anden Deel givne Charakterer ere aftrykte S. 3.

Underviisningen er extraordinært bleven standset to Gange, første Gang den 16de November, da Efterretningen om Kong Frederik den Syvendes Død modtoges, og anden Gang, da der blev lagt Beslag paa Skolens Lokale til midlertidigt Opbevaringssted for de af Preusserne tagne saakaldte Gidsler fra Randers og Hobro, fra den 2den til den 6te Mai. Da imidlertid flere Disciple vare fraværende, begyndte Underviisningen igjen først den 9de Mai.

Adjunkt P. Schoubye, som i Mai Maaned f. A. var bleven angreben af en heftig Brystbetændelse, døde den 14de August. Skolen tabte i ham en særdeles begavet, nidkær og duelig Lærer, hans Medlærere en trofast og paalidelig Ven, Byen en talentfuld og utrættelig arbeidsom Medbestyrer af Kommunens Anliggender og en dygtig Medarbejder i mange deels private, deels offentlige Anliggender.

Premierlieutenant af Artilleriet Ramm, som under Adjunkt Schoubyes Sygdom besørgede nogle af hans Timer, overtog fra Skoleaarets Begyndelse hele den Deel af den mathematiske og physiske Underviisning, som Adjunkt Schoubye skulde have havt; men allerede i December blev han udkommanderet og forlod Skolen ved Maanedens Slutning, høilig savnet baade af Disciple og Lærere.

Under 5te Januar d. A. blev Cand. magisterii H. Ø. Lind af Ministeriet ansat som Lærer ved Skolen og overtog den 11te Januar samtlige de Timer, Premierlieutenant Ramm indtil Nytaar havde besørget.

Henholdsviis under 22de August f. A. og 12te Mai d. A. bleve de konstituerede Lærere P. J. J. Bischoff og E. S. Ehlers allernaadigst beskikkede til Adjunkter ved Skolen.

Fagfordelingen har herefter i Løbet af dette Skoleaar været følgende:

Rektor: Latin i VII Kl., Græsk i V Kl., 1 Time Dansk i I Kl. og Hebraisk i VII b (20 Timer ugentlig).

Overlærer Mørch: Græsk i VII, VI og IV Kl., Historie i VII og VI stud. Kl., Geographi i VII Kl. (22 Timer ugentlig).

Adjunkt Silfverberg: Dansk i IV stud. og III stud. Kl., Latin i V Kl., Historie i VI Realk., V Kl., IV stud., III stud., II og I Kl. (27 Timer ugentlig).

Adjunkt F. J. Møller: Latin i VI og III Kl., Engelsk i IV R., Historie i IV R. og III R. (25 Timer ugl.).

Adjunkt M. S. Møller: Tydsk i VII, VI, V, IV stud. og IV R. og III R., Fransk i VII, VI, V, IV stud. og IV R. (30 Timer ugentlig).

Adjunkt Koch: Naturhistorie i alle Klasser, Geographi i V—I Kl. (30 Timer ugentlig).

- Adjunkt Andersen: Dansk i IV R. og III R., Latin i IV Kl., Fransk i III stud., III R. og II Kl., Regning i II og I Kl. (31 Timer ugentlig).
- Adjunkt Hauschultz: Matematik i VII a, V (stud. og R.), Arithmetik i IV R., III stud. og III R., Regning i samtlige Realklasser, Naturlære i VII a, VI R. og V R., geometrisk Tegning i VI R., V R., III stud., III R. og II Klasse (34 Timer ugentlig).
- Adjunkt Bischoff: Dansk i II og I Kl., Tydsk i III stud., II og I Kl., Engelsk VI R., V R. og III R. (30 Timer ugentlig).
- Adjunkt Ehlers: Dansk i VII-V Kl., Hebraisk i VII a, Religion i alle Klasser (27 Timer ugentlig).
- Kst. Lærer Lind (indtil Nytaar Premierlieut. Ramm): Matematik i VII b., VI og IV stud. Klasse, samt Geometri i IV R., Naturlære i VII b, VI R. og IV R., geometrisk Tegning i IV R., Tegning i alle Klasser (30 Timer ugentlig).
- Gymnastiklærer Størup: Gymnastik i alle Klasser (8 Timer ugentlig).
- Skrivelærer Benthin: Skrivning i Realklasserne samt III-I Kl. (13 Timer ugentlig).
- Musiklærer Griebel: Sang (5 Timer ugentlig).

Hvormange Timer, der ugentlig har været tildeelt hvert enkelt Fag og Klasse, meddeles her under Opgivelsen af de i Skoleaaret gennemgaaede Pensa og foretagne Øvelser.

Dansk.

I Klasse: Borgens og Rungs Læsebog, 1-160. Af Holsts mindre Digtsamling læst 18 Digte udenad. Den enkelte Sætning indøvet ved Analyse. 2 Stile ugentlig, meest Diktat (Bischoff, 5 Timer). Rektors ene Time

er bleven anvendt til at foredrage udenad lærte Digte og til Læseøvelser.

II Klasse: Borgen og Rung, til Slutning. 10 større Digte lærte udenad af Holsts mindre Digtsamling. Den sammensatte Sætning indøvet. 1 Stiil ugentlig: Diktat, Gjenfortælling og Oversættelse (Bischoff, 4 Timer).

III Realklasse: Holsts prosaiske Læsebog benyttet til Oplæsning og Indøvelse af Sætningslæren. Af Holsts mindre poetiske Læsebog udvalgte Stykker lærte udenad. Een skriftlig Udarbeidelse om Ugen, afvxlende Diktat og Stiil (Andersen, 2 Timer).

III stud. Klasse: Holsts prosaiske og poetiske Læsebog er benyttet til Oplæsning og til at indøve Analysen. Af Holsts poetiske Læsebog ere udvalgte Stykker lærte udenad. Det Vigtigste af Bojesens danske Grammatik meddeelt. Een dansk Stiil er skreven ugentlig, afvxlende Diktat paa Skolen og en let Opgave hjemme (Silfverberg, 2 Timer).

IV Realklasse: Holsts prosaiske og større poetiske Læsebog. Oehlenschlägers Ørvarodds Saga; Fridthiof hin Fræknes Saga. Een skriftlig Udarbeidelse om Ugen, deraf omtrent hver fjerde Diktat (Andersen, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Fremsigelse af udenad lærte Digte af Holsts poetiske Læsebog og Oplæsning af Holsts prosaiske Læsebog. Jomsvikingasaga. Een Stiil ugentlig, afvxlende Diktat og Udarbeidelse hjemme (Silfverberg, 2 Timer).

V Klasse: Holsts poetiske Læsebog er benyttet. Holberg, den politiske Kandestøber, Erasmus Montanus og Jakob von Thybo. Oehlenschlägers Nordens Guder. Nordisk Mythologi efter Arentzen og Thorsteinson. Hammerichs svenske Læsestykker, S. 1-14, 67-72, 75-80. Een Stiil om Ugen (Ehlers, 2 Timer)

VI Klasse: Holsts poetiske Læsebog er benyttet. Holberg, den politiske Kandestøber og Erasmus Montanus. Wessels Kjærlighed uden Strømper. Ewald, Fiskerne. Oehlenschlägers Baldur hin Gode, St. Hans-Aftenspil og Aladdin. Hammerichs svenske Læsestykker S. 1-14, 67-72, 75-90, 99-114, 154-158. Een Stil hver fjortende Dag (Ehlers, 2 Timer).

VII Klasse: Thortsens Udsigt over den danske Litteratur §§ 11-19. Een Stil hver fjortende Dag (Ehlers, 2 Timer).

Latin.

III Klasse: Bergs og Møllers Læsebog til S. 37. Det Vigtigste af Formlæren efter Madvigs Grammatik (F. Møller, 9 Timer).

IV Klasse: Cornelius Nepos: Lysander, Alcibiades, Thrasybulus, Conon, Dion, Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Datames. Madvigs Grammatik: Formlæren repeteret, Ordføiningslærens første Afsnit indtil Kap. 7 læst og indøvet ved Exempler af Trojels Stiløvelser (Andersen, 9 Timer).

V Klasse: Cæsars galliske Krig, 1ste, 2den og de 10 første Kapitler af 6te Bog. Af Ovids Metamorphoses efter Blochs Udgave til Skolebrug: Io, Callisto og Europa. Madvigs Grammatik § 279 til § 371 og det Foregaaende repeteret. Mundtlig Stil efter Trojels Materialier fra S. 30 til S. 73. Een skriftlig Stil hjemme ugentlig (Silfverberg, 9 Timer).

VI Klasse: Talen pro Sex. Roscio Amer.; Livius 3die Bog. Af Syntaxens andet Afsnit ere de vigtigste Regler læste og indøvede. Mundtlige Stiløvelser efter Trojels Bog. Een hjemmeskreven Stil — mod Aarets Slutning enkelte Versioner — ugentlig. Nogle faa Timer ere blevne anvendte til Extemporallæsning af Corn. Nepos (F. Møller, 9 Timer).

VII Klasse: Sallusts Catilina og Jugurtha, Ciceros Tale for Ligarius, Tusculan. Disp. II og V, Horatses Oder, I og II, og Virgils Æneide, I og II. Til Extemporallæsning er benyttet Flemmers Udvalg af Sølvalderens pros. Forfattere og gennemgaaet Svetonius og Plinius Breve, til mundtlig extemporal Oversættelse fra Dansk til Latin Ingerslevs Materialier (3die Udgave), første Afdeling. I den største Deel af Aaret er der ugentlig skreven afvexlende en Stil og en Version. Tregders Litteraturhistorie og Bojesens Antiquiteter ere gennemgaaede i Korthed, Madvigs Sproglære repeteret (Rektor, 11 Timer).

Græsk.

IV Klasse: Lunds græske Læsebog S. 8-23, 5. Det Vigtigste af Formlæren efter Tregders Grammatik (Mørch, 5 Timer).

V Klasse: Xenophons Anabasis 2den og 3die Bog. Grammatikken er indøvet under Læsningen. Stolls Mythologi gennemgaaet og oplyst ved Afbildninger af den græske Kunst (Rektor, 6 Timer).

VI Klasse: Homers Odyssee 13de og 14de Bog. Herodots 8de Bog til c. 60. Af Madvigs Ordføiningslære det Vigtigste af Indikativ, Konjunktiv og Optativ. Spartas Antiquiteter ved Bojesen (Mørch, 5 Timer).

VII Klasse: Homers Odyssee 15de og 16de Bog, Herodots 9de Bog, Xenophons memorabilia Socratis 2den Bog. Det Vigtigste af 2det Afsnit af Madvigs Ordføiningslære. Athens Antiquiteter efter Bojesen (Mørch, 5 Timer).

Hebraisk.

VII Klasse a: Genesis c. 1-12. Det Vigtigste af Formlæren efter Whittes Sproglære (Ehlers, 2 Timer).

VII Klasse b: Genesis (de 40 Kapitler), Sprog-læren indøvet under Læsningen (Rektor, 2 Timer).

Tydsck.

I Klasse: Lassens Læsebog, 64 Sider (1-6, 26-65, 159-179). Trojels Grammatik, det Vigtigste af Formlæren undtagen Adjektivernes Deklination og de uregelmæssige Verber (Bischoff, 6 Timer).

II Klasse: Lassens Læsebog, 87 S. (65-80, 96-131, 179-193, 204-217). Det Vigtigste af Formlæren efter Trojels Grammatik (Bischoff, 5 Timer).

III Realklasse: Hjorts Læsebog, Side 21-87. Trojels Grammatik, det Væsentligste af Formlæren. Bresemanns Stiløvelser, S. 1-16 (M. Møller, 4 Timer).

III stud. Klasse: Hjorts Læsebog, S. 20-87. Bresemanns Stiløvelser, S. 27-48. Formlæren repe-teret (Bischoff, 3 Timer).

IV Realklasse: Hjorts Læsebog, Side 122-46, 155-73, 186-95. Trojels Grammatik, Formlæren. Bresemanns Stiløvelser, S. 78-107 (M. Møller, 3 T.).

IV stud. Klasse: Hjorts Læsebog, S. 246-77, 291-315. Trojels Grammatik, Formlæren. Brese-manns Stiløvelser, Side 71-78, 126 til Slutningen (M. Møller, 3 Timer).

V R. og stud. Klasse: Hjorts Læsebog, S. 437-68, 548-86. Trojels Grammatik, Formlæren og Casuslæren. Een Stil ugentlig, afvexlende hjemme og paa Skolen (M. Møller, 3 Timer).

VI R. og stud. Klasse: Hjorts Læsebog, en No-velle af Gerstäcker. Jürs og Rungs poetiske Læsebog. Trojels Grammatik. Een Stil ugentlig, afvexlende hjemme og paa Skolen (M. Møller, 3 Timer).

VII Klasse: Fibigers Anthologie (M. Møller, 1 Time).

Fransk.

II Klasse: Bjerrings Læsebog for Begyndere, S. 22 til Slutningen. Abrahams Grammatik, Deklination, Komparation, Talord, Hjælpeverberne og de regelmæssige Verber (Andersen, 5 Timer).

III Realklasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 1-35. Abrahams Grammatik, Deklination, Komparation, Talord, Pronominerne, Hjælpeverberne og de regelmæssige Verber (Andersen, 3 Timer).

III stud. Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 1-53. Abrahams Grammatik, det Vigtigste af Bøiningslæren indtil § 126, med Forbigaaelse af Substantivernes Kjøen (Andersen, 3 Timer).

IV Realklasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 143-215. Abrahams Grammatik, Formlæren (M. Møller, 4 Timer).

IV stud. Klasse: Borrings Læsebog for Mellemklasser, S. 132-51, 210 til Slutningen. Abrahams Grammatik, Formlæren (M. Møller, 3 Timer).

V R. og stud. Klasse: Borrings Études littéraires, S. 235-49, 273-325. Abrahams Grammatik, Formlæren (M. Møller, 2 Timer).

VI R. og stud. Klasse: Borrings Études littéraires, Mérimée's „Colomba". Abrahams Grammatik (M. Møller, 3 Timer).

VII Klasse: Bjerrings Lectures françaises (M. Møller, 1 Time).

Engelsk.

III Realklasse: Listovs Læsebog, 1ste Afdeling, 1-32. Listovs Elementar bog, 1-32, skriftlig og mundtlig. Rosings Grammatik (Bischoff, 5 Timer).

IV Realklasse: Marryat, The children of the new forest, fra Begyndelsen til S. 56. Af Lassens

Opgaver mundtlig oversat fra Begyndelsen til S. 24. Formlæren stadig indøvet; de uregelmæssige Verber læste. Af og til Diktatstile (F. Møller, 3 Timer).

V Realklasse: Marryat, *The children of the new forest*, S. 100-336. Lassens Opgaver, S. 100-145. Een Stil ugentlig (Bischoff, 3 Timer).

VI Realklasse: Marryat, *The children of the new forest*. W. Scott, *Quentin Durward*, S. 1-258. Lassens Opgaver. Gloser og Talemaader efter Bresemanns Parleur. Bischoffs select English Poetry brugt til Extemporallæsning. 1 Stil ugentlig (Bischoff, 3 Timer).

Religion.

(Adjunkt Ehlers.)

I Klasse: Balslevs Lærebog, Indledningen og første Hovedstykke. Balslevs Bibellistorie indtil den Hellig Aands Udgydelse over Apostlene. 9 Psalmer (3 Timer).

II Klasse: Balslevs Lærebog, om Synden samt 1ste og 2den Artikel af Troen. Assens Bibellistorie, forfra indtil Vandrigen fra Sinai til Kanaan. 6 Psalmer (2 Timer).

III Realklasse: Balslevs Lærebog, 3die Troesartikel samt 4de og 5te Hovedstykke. Herslebs Bibellistorie, det gamle Testaments Historie fra Dommerne samt 1ste Periode af det nye Testaments Historie. 8 Psalmer (2 Timer).

III stud. Klasse: samme Lærebøger og samme Pensa som i III Realklasse, naar undtages, at der istedenfor Lærebogens 4de og 5te Hovedstykke er læst Indledningen samt det første Bud. 8 Psalmer (2 Timer).

IV Realklasse: Balslevs Lærebog, Slutningen af 1ste Hovedstykke fra det 4de Bud, samt 1ste og 2den Artikel af 2det Hovedstykke. Herslebs Bibellistorie,

det nye Testaments Historie fra 2den Periode til S. 232 (2 Timer).

IV stud. Klasse: samme Lærebøger og samme Pensa som i IV Realklasse (2 Timer).

V Klasse: Lisco, den christelig-apostoliske Troesbekjendelse forfra til Lovens 2den Tavle. Herslebs Bibelhistorie, det gamle Testaments Historie forfra til Dommerne, samt 4de Afdelings 2det Afsnit og 5te Afdeling (2 Timer).

VI Klasse: Lisco, den christelig-apost. Troesbekjendelse fra § 81 til 3die Artikel. Herslebs Bibelhistorie (2 Timer).

VII Klasse: a) Lisco, den christelig-apostoliske Troesbekjendelse fra 2den Artikel indtil Enden, Marci Evangelium i Grundsproget; b) Fogtmanns Lærebog, samt Lucae Evangelium (2 Timer).

Historie.

I Klasse: Strøms Danmarks Historie. Kofods fragmentariske Historie forfra til Philip af Macedonien. (Silfverberg, 3 Timer).

II Klasse: Kofods fragmentariske Historie fra Roms Anlæggelse til den franske Revolution (Silfverberg 3 Timer).

III Realklasse: Koefoeds fragment, Historie, Oldtiden repeteret; Allen fra Begyndelsen til Aar 1103 (F. Møller, 2 Timer).

III stud. Klasse: Kofods Udtog af Verdenshistorien: Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Schweiz, Italien, Ungarn og Polen i Middelalderen (Silfverberg, 2 Timer).

IV Realklasse: Allens Danmarks Historie fra 1448 til 1730 (F. Møller, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Kofods Udtog af Verdenshistorien. Af Middelalderens Historie: det østromerske

Keiserdømme, Araberne og Mongolerne. Af den nyere Historie indtil den franske Revolutions Tid, Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Nederlandene, Ungarn og Tyrkiet (Silfverberg, 2 Timer).

V Realklasse: Danmarks Historie fra 1536 til den nyeste Tid, efter Allens Lærebog (Silfverberg, 2 Timer).

V stud. Klasse: Kofods Udtog af Verdenshistorien: Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Nederlandene, Schweiz, Ungarn, Polen og Preussen fra den nyere Tids Begyndelse til den franske Revolutions Tid. Italien ogsaa i Middelalderen (Silfverberg, 2 Timer).

VI Realklasse: Allens Lærebog i Danmarks Historie, fra 1536 til Enden. Hele Kofods fragmentariske Historie (Silfverberg, 2 Timer).

VI stud. Klasse: Efter Kofods Udtog af Middelalderens Historie Spanien, Portugal, Nederlandene, Schweiz, Italien, det græske Keiserdømme, Araberne, Perserne, Mongolerne, Chineserne, Norge; af den nyere Historie Frankrig, England, Spanien, Portugal, Tydskland, Nederlandene, Schweiz, Italien, Ungarn, Polen, Preussen (Mørch, 2 Timer).

VII Klasse: Efter Kofods Udtog den nyeste Historie og Middelalderens Historie; efter Allens Lærebog Danmarks Historie fra 1536. Det ældre Parti har tillige repeteret Oldtidens og den nyere Historie og Danmarks Historie til 1536 efter de samme Lærebøger (Mørch, 3 Timer).

Geographi.

I Klasse: Efter Thriges mindre Lærebog: 2det Afsnit og af 3die Afsnit Europa og Asien (Koch, 2 Timer).

II Klasse: Samme Bog: 3die Afsnit fra Amerika, og 5te Afsnit §§ 1-7. Velschows Lærebog: Norge, Sverig, Rusland, Preussen og Tydskland til Würtemberg (Koch, 2 Timer).

III Realklasse: Velschows Bog: Rusland, Preussen, Tydskland, Nederlandene, Belgien, Storbritannien og Irland, Spanien, Portugal og Frankrig til Byerne (Koch, 2 Timer).

III stud. Klasse: Som 3die Realklasse (Koch, 2 Timer).

IV Realklasse: Samme Bog: Schweiz, Italien, Østerrig, Tyrkiet, Grækenland, asiatiske Rusland, asiatiske Tyrki, Tatariet, Arabien, Persien og Forindien (Koch, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Som IV Realk. (Koch, 2 Timer).

V Klasse: Samme Bog: Italien, Østerrig, Tyrkiet, Grækenland, hele Asien og Afrika til Senegambien (Koch, 2 Timer).

VI Klasse: Hele Geographien efter Velschows Lærebog (Mørch, 2 Timer).

Naturhistorie.

(Adjunkt Koch, hver Klasse 2 Timer).

I Klasse: Lützens mindre Bog: Pattedyr, Fugle, Krybdyr, Padder og Fiskene til Figfinnefisk.

II Klasse: Samme Bog: Slanger, Krokodiller, Skildpadder, Padder, Fisk, Leddyr og Bløddyr.

III Realklasse: Lützens større Bog: Pattedyr og Fuglene til Strudsfulge.

III stud. Klasse: Samme Bog: Pattedyr og Fuglene til Duefulge.

IV Realklasse: Samme Bog: Fuglene fra Strudsfulgene, Krybdyr, Padder, Fisk, Bløddyr og Begyndelsen af Leddyr til Billerne.

IV stud. Klasse: Samme Bog: Fuglene fra Strudsfulgene, Krybdyr, Padder og Indledningen til Fiskene. Vaupells Bog: 1ste Deel og af 3die Deel Blomsterplanterne.

V Klasse: Lützens Bog: Muslinger, Straaledyr

og Leddyr. Vaupells Bog: De Frikronbladede, Eenkimbladede, Nøgenfrøede og Blomsterløse.

VI Klasse: Repeteret hele Dyreriget og Planteriget efter samme Bøger, samt læst hos Lütken: Det menneskelige Legeme.

Arithmetik.

I Klasse: De 4 Regningsarter med benævnte Tal, Reguladetri (Andersen, 4 Timer).

II Klasse: Brøkgregning, Reguladetri (Andersen, 3 Timer).

III Realklasse: Brøkgregning, samt Reguladetri efter Hansens Regneopgaver, 2den Deel; Decimalbrøk, Quadratrod (Hauschultz, 4 Timer).

III stud. Klasse: Regning med Brøk, samt Decimalbrøk og Quadratrod (Hauschultz, 2 Timer).

IV Realklasse: Jürgensens elementære Arithmetik forfra til Decimalbrøk med Forbigaaelse af § 7; Procent- og Rentesregning, omvendt og sammensat Reguladetri, Kjædereglen (Hauschultz, 4 Timer).

IV stud. Klasse: Efter Jürgensens Arithmetik er læst de 4 Regningsarter, forfra til § 10, med Forbigaaelse af § 7; desuden ere Proportionerne gennemgaaede (Lind, 2 Timer).

V Realklasse: Procent- og Rentesregning, omvendt og sammensat Reguladetri, Kjædereglen, Beregning af Legemers Overflader og Rumfang, Ligninger m. m. (Hauschultz, 2 Timer) og i Forening med

V stud. Klasse: Jürgensens elementære Arithmetik fra Decimalbrøk til Ligninger. Ligninger af 1ste Grad indøvede ved Exempler (Hauschultz, 2 Timer).

VI Klasse: Efter Jürgensens Arithmetik er læst Ligninger af 2den Grad, Rækker, Rentesregning og Logarithmer. Det tidligere Læste repeteret (Lind, 2 Timer).

VII Klasse a: Det hele Kursus med Undtagelse

af Annuiteter, efter Jürgensens elementære Arithmetik (Hauschultz, 2 Timer).

VII Klasse b: Hele Arithmetikken er repeteret efter Jürgensen (Lind, 2 Timer).

Geometri.

IV Realklasse: Efter Jürgensens Geometri læst forfra til Cirklen (Lind, 2 Timer).

IV stud. Klasse: Som i foregaaende Klasse.

V Klasse: Jürgensens Plangeometri med Undtagelse af Sætningerne om ligedannede Figurer og om Cirkelns Beregning (Hauschultz, 2 Timer).

VI Klasse: Efter Jürgensens Geometri læst fra § 5; det tidligere Læste repeteret (Lind, 2 Timer).

VII Klasse a: Jürgensens Stereometri og Plantrigonometri (Hauschultz, 2 Timer).

VII Klasse b: Hele Geometrien repeteret efter Jürgensen (Lind, 2 Timer).

Naturlære.

IV Realklasse: Chemien læst og repeteret efter Johnstrups Lærebog; VI Realklasse har deeltaget i disse Timer (Lind, 2 Timer).

V Realklasse: Holtens Naturlære fra Pendulet til Bølgebevægelsen (S. 114-52), samt fra Varmen og ud (S. 232-335); S. 1-114 repeteret. — VI Realklasse har deeltaget i disse Timer (Hauschultz, 3 Timer).

VII Klasse a: Ørsteds mekaniske Physik til Bølgebevægelsen (Hauschultz, 3 Timer).

VII Klasse b: Læst Ørsteds mekaniske Physik og Mundts Grundtræk af Astronomien. Desuden repeteret Petersens chemiske Physik (Lind, 2 Timer).

Tegning

(geometrisk og Frihaands-).

Timeantallet uforandret som forrige Aar.

Skolens Beneficiere ere af Ministeriet tildeelte følgende Disciple for indeværende Skoleaar:

1. Mellemsste Stipendium, 35 Rd., I. C. Isaacsen, H. H. Brock, L. C. C. Ussing, H. S. Wodschow og C. C. J. S. Whitte (extraordinær Gratist).

2. Laveste Stipendium, 20 Rd., H. H. M. Clausen, C. J. A. N. Schmidt, J. C. Berg, C. G. E. Holst, V. F. A. Ishøy, P. C. Tüchsen, C. M. Spendrup, G. Oppenheim, J. H. B. Lunøe, F. J. L. Berg og J. F. E. S. Prangen.

3. Fri Underviisning: P. la Cour, S. P. Borre, O. F. Cortsen, U. S. Borch, J. C. R. Poulsen, E. J. Pontoppidan, H. C. Larsen, L. P. G. Larsen, J. B. Hansted, H. M. Møldrup, A. H. V. Norgaard, H. C. J. Hansen, F. L. Brock, E. C. Tryde, J. E. Blauenfeldt, C. F. P. Brendstrup, A. E. Brandt, A. J. Harries, A. F. Pommerencke, C. S. Hasselbalch, A. V. Kattrup, H. E. R. B. Olsen, V. C. Gam, C. C. L. Poulsen, G. A. Jacobsen, R. V. K. Rambusch, D. F. Welling, A. S. Staugaard, J. G. O. Kornerup, G. V. Budtz, N. C. Hansen, W. R. Claussen, som extraordinære Gratister A. H. A. Mørch og A. V. M. Whitte.

4. Underviisning mod nedsat (o: halv) Betaling: C. P. Spendrup, A. P. Melchiorson, J. C. Jacobsen og O. E. Jacobsen.

5. Det Fosieske Legat for 1863, 5 Rd., er i December Termin tildeelt Student C. V. Møller.

6. Det Blichfeldtske Legat er af Ministeriet fremdeles tillagt J. B. Hansted og udgjorde for 1863 44 Rd. 68 Sk.

7. Det Brock-Bredalske Legat efter Fundat. § 8 er endnu ikke bortgivet for iaar.

8. Af de to Stipendier af samme Legater (§§ 9 og 10), der uddeles efter bestaaet Afgangsexamens

anden Deel, blev det ene paa 67 Rd. 86 Sk. tillagt G. F. Bloch, det andet paa 57 Rd. 86 Sk. C. V. Møller, efterat de begge forrige Aar havde fuldendt deres Examen.

9. Som Flidsbelønninger i Henhold til Fuldatsens § 11 tildeelttes i Aaret 1863 J. Holm Holbergs 120 Epistler ved Fabricius, H. H. M. Clausen Oehlen-schlägers romantiske Dramaer ved Liebenberg, F. H. Christiani Livsbilleder af Christi Rige ved Muhle, J. H. B. Lunøe Worsaae, den danske Erobring af Eng-land og Normandiet, F. J. L. Berg Heibergs Mythologi, oversat af Chr. Winther, H. A. Hildebrandt Luthers Huusliv ved Listov, J. C. L. Jespersen Layard, Ninive, oversat, J. M. Jensen Holst, Retskrivningsordbog, H. J. Jørgensen Andersens Eventyr med 125 Illustrationer, G. V. Budtz Ingemanns Valdemar Seier, O. E. Jacob- sen Andersens nye Eventyr og Historier, C. G. Filten- borg Ingemanns Kong Erik og de Fredløse.

10. Af de i December Termin 1863 disponible Renter af det Nis Nissenske Legat, 535 Rd. 89 Sk., deelttes den ene Femtedeel, 107 Rd. 18 Sk., i 5 Portioner paa 18 Rd., 1 paa 17 Rd. 18 Sk., der af Lærerforsamlingen tillagdes P. la Cour, H. A. Hildebrandt, H. J. Jørgensen, A. C. Crone, J. C. L. Jespersen og U. S. Borch; af de 4 Femtedele bleve 5 Portioner paa 30 Rd. tillagde I. C. Isaacsen, H. S. Wodschow, H. H. Brock, C. C. J. S. Whitte og L. C. C. Ussing; 13 Portioner paa 20 Rd. J. C. Berg, C. J. A. N. Schmidt, H. H. M. Clausen, C. G. E. Holst, V. F. A. Ishøy, P. C. Tüchsen, J. H. B. Lunøe, A. F. Pommerencke, N. C. Hansen, J. F. E. S. Prangen, S. P. Borre, E. C. Tryde og F. J. L. Berg; 1 Portion paa 18 Rd. 71 Sk. tillagdes A. S. Staugaard.

Af Renterne af det Estrupske Legat, som udgjør 750 Rd., der iaar har afgivet i Rente 31 Rd., ere 2 Rd. udbetalte for Tilsyn med Fundators Faders Monument (Fund. § 4), og 29 Rd. ere indgaaede for at anvendes til Bibliothekets Forøgelse (Fund. § 5).

Skolens Indtægter og Udgifter have i afvigte Finantsaar været følgende:

Indtægter.

Beholdning efter forrige Regnskab . . .	1502 Rd.	54 $\frac{1}{2}$ Sk.
Renter af Skolens rentebærende Formue	40 -	= -
Kongetiende med Fradrag af Skatter	1929 -	10 -
Fra St. Mortens Kirke	120 -	= -
Skolekontingenter	4345 -	= -
Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter	37 -	32 -
Efter Decision til forrige Regnskab . .	15 -	= -
Tilskud fra den almindelige Skolefond	9330 -	87 -
	<hr/>	
	17319 Rd.	87 $\frac{1}{2}$ Sk.

Udgifter.

Faste Lønninger med Sædtillæg og Lær- ernes Deel af Skolepengene . . .	12048 Rd.	31 Sk.
Timeundervisning	1876 -	66 -
Tilskud til Bibliotheket og videnskabe- lige Apparater, foruden Bibliothe- kets egne Indtægter 59 Rd.	299 -	86 -
Skolebygningens Vedligeholdelse	456 -	32 -
Inventariets Vedligeholdelse	94 -	12 -
Brændsel	390 -	64 -
Belysning	72 -	23 -
Skatter af Skolebygningen	128 -	84 -

Lateris 15367 Rd. 14 Sk.

	Transport	15367 Rd.	14 Sk.
Regnskabsføringen	300 -	=	-
Skoleopvarmning	50 -	=	-
Reengjøring	114 -	28	-
Porto, Protokoller etc.	59 -	69	-
Programmer og Skolehøitideligheder .	176 -	15	-
Andre Udgifter	71 -	40	-
	<hr/>		
	16138 Rd. 70 Sk.		
	<hr/>		

Bibliotheket med tilhørende Samlinger har efter forrige Programs Udgivelse havt følgende Tilvæxt:

Aars og Voss. Plan for A's og V's Latin- og Realskole. Kristiania 1863 (foræret).

Aarsberetninger fra det kongelige Geheimearchiv, III, 3.

O. Bang. Koldt Vand. Kbhvn 1863.

B-o. Sange. Kbhvn 1862.

— 101 Gaader og Charader. Kbhvn 1861.

— 101-Manden bedre end hans Rygte, et Digt. Kbhvn 1862.

— N. N. Gud veed, hvortil det er godt? Kbhvn 1861.

F. Barfod. En Reise i Dalarne. Kbhvn 1863.

C. Beck. Olaf Ryes Tilbagetog gjennem Nørrejylland 1819. 2det Oplag. Kbhvn 1863.

Becker-Marquardt. Handbuch der römischen Alterthümer, V, 1: Röm. Privatalterthümer. Leipz. 1864.

C. Berg. Græsk-dansk Ordbog. Kbhvn 1863, 9de H.

A. P. Berggreen. Folke-Sange og Melodier, 4de Afdeling: engelske, skotske og irske Folke-Sange og Melodier, H. 3-12. Kbhvn 1862.

— 5te Afdeling: tyske Folke-Sange og Melodier. 2den meget forøgede Udgave. Kbhvn 1863.

Bibliothek der deutschen Klassiker, H. 90-133. Hildburghausen 1863-64.

Bidrag til Belysning af Danmarks nærværende Stilling. Erindringer fra et Foredrag. Kbhvn 1864.

(Bjerregaard). Exempelsamling til Indøvelse af dansk Verslæres Elementer. Fredericia 1851.

- C. H. Brasch.* Vemmetoftes Historie, 3die Deel. Kbhvn 1863.
- E. Broby.* Modersmaalets Sproglære og Retskrivning. H. 1-4. Kbhvn 1863-64.
- Af Geheimeraad *J. v. Bülow's* Papirer. Udg. af L. Daae. Christiania 1864.
- Christiani.* Prof. H. N. Clausen og det levende Ord. Kbhvn. 1863.
- H. N. Clausen,* Skriftordet og det levende Ord. 3die Opl. Kbhvn 1863.
- M. T. Ciceronis* de oratore libri III. Ed. et illustravit R. I. F. Henrichsen. Havniæ 1830.
- Danske Mindesmærker, ved en Forening. 5te H. Veng Klosterkirke, med 3 lithogr. Tavler. Kbhvn 1864.
- Om dansk Retskrivning, udgivet af Vissing. Kbhvn 1860.
- F. Dyrhønd.* Udsigt over de danske Sprogarter. Kbhvn 1857.
- M. Eiriksson.* Hvem har Ret: Grundtvigianerne eller deres Modstandere? Kbhvn 1863.
- L. Engelstofts* Skrifter, Udvalg. Kbhvn 1859-62, I-III.
- T. C. Erslew.* Supplement til „Almindeligt Forfatterlexicon“. Kbhvn 1862, 10de H.
- G. Forchhammer.* Oversigt over det kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1861 Nr. 7, 1862 Nr. 1-6, 1863 Nr. 1-4.
- W. Gesenius.* Ausführliches grammatisch-kritisches Lehrgebäude der hebräischen Sprache. Leipz. 1817.
- J. und W. Grimm.* Deutsches Wörterbuch. IV, 1. Leipz. 1863.
- S. Grundtvig.* Prøve paa en ny Udgave af Danmarks gamle Folkeviser. Kbhvn 1847.
- C. G. Gædeken.* Blodoresvulsten. Kbhvn 1862 (Doctordisputats).
- C. Hauch.* Henrik af Navarra, Drama. Kbhvn 1863.
- Heeren u. Ukert.* Geschichte der europäischen Staaten: Geschichte Polens, 2ter Theil, v. Dr. *J. Caro.* Gotha 1863.
- Register zu Geschichte des osmanischen Reiches in Europa von *J. M. Moller.* Gotha 1863.
- F. Helveg.* Lessing og Grundtvig i lidt anden Belysning end den Martensenske. Kbhvn 1863.
- H. Hertz.* Fra en Udenlandsreise. Kbhvn 1863.
- H. Hertz's* samlede Skrifter. Kbhvn 1854-60, I-XIV.
- L. Holbergs* Peder Paars. Paany udgivet af Liebenberg, med Tegninger af Marstrand. Kbhvn 1863.
- Generalstabens Kort over Holsteen og Lauenburg Nr. 2, 3 og 5-8.
- Q. Horatius Flaccus* Oder og Jubeldigt. Overs. og oplyste af L. Ove Kjør. Kbhvn 1863.

- C. F. Ingerslev.* Om de lærde Skolers Underviisningsplan. Kbh. 1864.
Neue Jahrbücher f. Philologie u. Pädagogik. 1863 5-12, 1864 1-4.
- H. C. Jermiin.* Ledetraad for den første Underviisning i dansk Sproglære. Kbhvn 1851.
- P. Kane.* En Kunstners Vandringer. Oversat fra Engelsk. H. 3-5. Kbhvn 1863.
- J. C. Lehmann.* Nogle Bidrag til Oplysning om Perinephritis. Kbhvn 1862 (Doctordisputats).
- I. Levin.* En Appel. Kbhvn 1850.
 — Dansk Lydlære og dansk Kjonslære. Kbhvn 1844.
 — Neologerne og de fremmede Ord. Kbhvn 1849.
- F. L. Liebenberg.* Betænkning over den holbergske Orthographi. Kbhvn 1815.
- A. C. P. Linde.* Meddelelser angaaende Kjøbenhavns Universitet o. s. v. 7de og 8de Hefte: det lærde Skolevæsen. Kbhvn 1863-64. 2 Exemplarer.
- T. Livii* historiarum Romanarum libri, qui supersunt. Ex recensione I. N. Madvigii. III, 1. Havniæ 1863.
- C. C. Lorenzen.* Dannevirke og Omegn. Haderslev 1863 (sendt af det kgl. nordiske Oldskrift-Selskab).
- H. Martensen.* Til Forsvar mod den saakaldte Grundtvigianisme. 2det Oplag. Kbhvn 1863.
- A. F. Mehren.* Syrien og Palæstina, Studier efter en arabisk Geographi fra Slutningen af det 13de og Begyndelsen af det 14de Aarhundrede, med en Indledning (Universitetsprogram f. d. 6te Oktober). Kbhvn 1862.
- F. Meinert.* Anatomia forlicularum. Anatomisk Undersøgelse om de danske Ørentviste. Iste Afdeling. Kbhvn 1863 (Disput.).
- L. Meyers* Fremmedordbog. 11-12 H. Kbhvn 1863.
- C. Molbech.* Forelæsninger over nyere dansk Poesi. Kbhvn 1832, I-II.
 — Indledning til Forelæsninger om det danske Sprogs og den danske Nationalliteraturs Historie. Kbhvn 1822.
- P. A. Munch.* Det norske Folks Historie. I, 2, 4. Christiania 1863. Musikalsk Fremmedordbog. Fredericia 1817.
- N. M. Müller.* Efterretninger om Thisted Realskole. Thisted 1823 (foræret).
- P. M. Møller.* Efterladte Skrifter. Kbhvn 1839-43, I-III.
- L. C. Nechelmann.* Skandinaviske Blade, 6-7 H. Randers 1864.
- R. Nielsen.* Forelæsning over philosophisk Propæcutik fra Universitetsaaret 1861-62. Kbhvn 1863.

Nordisk Conversationslexicon, 63-65.

Det kongelige nordiske Oldskrift-Selskabs Aarsberetninger for 1859-62, 2 Hefter (tilsendt fra Selskabet, ligesom de to følgende Skrifter).

Om Bygningsmaaden af Oldtidens Jettestuer af Hs. Majestæt Kong Frederik VII. Kbhvn 1862, 2den Udgave.

Ueber den Bau der Riesenbetten der Vorzeit. Kopenhagen 1863.

Nordisk Universitetstidsskrift, VIII, 4, IX, 1.

H. Nutzhorn. 67 Melodier til „Samling af danske Viser og Sange.“ Kbhvn 1863.

A. Oehlenschläger. Oversatte Digterværker, ved Liebenberg. Kbhvn 1863.

F. C. Olsen. Digteren J. Ewalds Liv og Forhold i Aarene 1774-77. Kbhvn 1835.

L. Oppermann. Indledning til den danske Sproglære. Kbhvn 1844.

R. T. Oppermann. Efterretninger om de borgerlige Klostre (Roskilde Duebrødrekløster, Slagelse Hospital og Kloster m. fl). Kbhvn 1863.

Osiander u. Schwab. Griechische Prosaiker, 339-44.

— Römische Prosaiker, 230-34.

F. Paludan-Müller. Adam Homo. Kbhvn 1842-49, I-III.

— Trochæer og Iamper. Kbhvn 1837.

— Ungdomsskrifter. Kbhvn 1854.

C. Pavels Biographi og Dagbøger, udg. i Sammendrag af C. P. Riis. Bergen 1863, 1ste H.

Petermann. Mittheilungen f. 1863, VI-XII, f. 1864, I-IV.

— Ergänzungshefte Nr. 11 u. 12. Gotha 1863-64.

C. A. F. Peters. Briefwechsel zwischen Gauss u. Schumacher. Altona 1862, IV.

N. M. Petersen. Bemærkninger om Modersmaalet. Kbhvn 1853.

— De danske Gjærningsords Theori, 1ste Afd. Kbhvn 1854.

— Kortfattet dansk Retskrivningslære. Kbhvn 1837.

Poggendorff, Annalen der Physik und Chemie. Leipzig 1863, 1-12.

J. P. Poulsen. Iagtagelser angaaende Hjerneapoplexiens pathologiske Anatomi og Genese. Kbhvn 1863 (Doctordisp.).

Rahbek og Nyerup. Bidrag til en Udsigt over dansk Digtekunst under Kong Christian den Syvende. Kbhvn 1828, 1ste Deel.

R. Rasks danske Sproglære, fra Engelsk oversat af H. K. Rask. Kbhvn 1837.

— Kortfattet Veiledning til det oldnordiske eller gamle islandske Sprog. Kbhvn 1841, 2det Oplag.

- Regnault-Strecker's* kurzes Lehrbuch der Chemie. I. Anorganische Chemie. 6te verb. Auflage. Braunschweig 1861.
- II. (*A. Strecker's*) kurzes Lehrbuch der organischen Chemie. 4te verb. Aufl. Braunschweig 1863.
- Revue des deux mondes, 1863, 13-21, 1864, 1-10.
- Den danske Riimkrønike. Udg. af C. I. Brandt. Kbhvn 1858.
- C. V. Rimestad.* Grækenland og det græske Folk. Kbhvn 1863.
- C. Sallusti Crispi* Catilina et Ingurtha. Til Skolebrug bearbejdet af O. Fibiger. Kbhvn 1854. I-II.
- Sangen Sang, almindelig kaldet Salomons Høisang, ved V. Heise. Kbhvn 1863.
- Schack-Staffeldts* samlede Digte. Udgivet af Liebenberg. Kbhvn 1843, I-II.
- F. T. Schmidt.* Det follikulære Kjertelvæv i Mundhulens og Svælgets Slimhinde hos Mennesket og Pattedyrene. Kbhvn 1862 (Doctordisp.).
- F. Schneedorff-Birch.* Dansk Retskrivningslære. Kbhvn 1835.
- W. Shakspeare.* Dramatiske Værker ved Lembecke, 9de og 10de H. Kbhvn 1863-64.
- L. Smith.* Forsøg til en fuldstændig Lærebygning om Dyrenes Natur og Bestemmelse og Menneskets Pligter mod Dyrene. Udg. af K. L. Rahbek. Kbhvn 1800.
- Statistisk Tabelværk. Ny Række, 17, 23-25 B. Kbhvn 1862-63.
- — — — —
Tredie Række, 1-2 B. Kbhvn 1863.
- Statskalenderen for 1864.
- Steenstrup.* Dansk Maanedsskrift, 1863, I, 6, II, 1-6, 1864, I, 1-5.
- I. I. S. Steenstrup.* Et Blik paa Natur- og Oldforskningens Forstudier til Besvarelse af Spørgsmaalet om Menneskeslægtens tidligste Optræden i Europa. Kbhvn 1862 (Universitetsprogram).
- H. Stephani* thesaurus Græcæ lingvæ, I, 11-12.
- Tidsskrift for Philologi og Pædagogik, 1863-64, V, 1-3.
- A. Thomsen.* Naturkræfterne i Menneskets Tjeneste. Kbhvn 1863-64. Lev. 1-5.
- A. og J. Thomsen.* Tidsskrift for Physik og Chemi. Kbhvn 1863, II, 5-12, 1864, III, 1-3.
- J. P. Trap.* Statistisk-topographisk Beskrivelse af Hertugdømmet Slesvig, H. 2-7.
- Grundtegninger af Kjøbstæderne, H. 1-6.
- Udvalg af danske Viser fra Midten af det 16de Aarhundrede til henimod Midten af det 18de, med Melodier. I Forening med P. Rasmussen udg. af R. Nyerup. Kbhvn 1821, I-II.

- J. L. Ussing.* Prøve paa en Fremstilling af Grækernes og Romernes huusllge og private Liv (Universitetsprogram til 6. Oktbr 1863).
- J. H. Wessels* samlede Digte. Udg. af I. Levin. Kbhvn 1862.
- Westergaard.* Historisk Tidsskrift, 3die Række, III, 1. Kbhvn 1862.
- J. J. A. Worsaae.* Den danske Erobring af England og Normandiet. Kbhvn 1863.
- Zeitschrift für Mathematik u. Physik, VIII, 4-6, IX, 1-3. Leipz. 1863-64.
- A. S. Ørsted.* Om Sygdomme hos Planterne, navnlig som Rust og Brand, og om Midlerne herimod. Kbhvn 1863.

Desuden har Bibliotheket fra Ministeriet modtaget de sædvanlige i Aarets Løb udgivne Examenslister, Skoleprogrammer o. s. v. samt Programmer fra norske Skoler for 1862 og fra svenske Skoler for 1861 og 1862, samt følgende svenske Skrifter: S. Ågren. Geographisk Konstruktions-beskrifning. 1sta Afd. Stockh. 1850. A. I. Arwidsson. Svenska fornsånger. Stockh. 1834-42. I-III. J. W. Beckmann. Den nya svenska Psalmboken. Med Porträtter. Stockh. 1845-57, 1-6 Häftet. L. Falkmann. Upplysningar om Kronans, Kyrkornas och Presterskapets inkomster af ändeligt gods udi Skåne, Halland og Blekinge. Lund 1848, I-II. B. E. Hildebrand. Anglo-sachsiska mynt i svenska kongl. Myntkabinetet, funna i Sveriges jord. Stockh. 1846. Minnespenningar öfver enskilda Svenska män och qvinnor. Stockh. 1860. J. E. Rydqvist. Svenska språkets lagar. Stockh. 1850-60, I-II. C. J. Tornberg. Annales regum Mauritaniae. Upsal. 1843-46, I-II. Numi Cufici regii numophylacii Holmiensis. Ups. 1848. A. Uppström. Codex argenteus s. sacrorum evangeliorum Versionis Gothicae fragmenta. Ups. 1854. Decem codicis argentei rediviva folia ed. A. U. Ups. 1857.

Den naturhistoriske Samling er i Aarets Løb forøget med følgende Gjenstande:

Kjøbte:

- Kranie af Inuus sp.
- af *Mustela putorius*.
- af *Ursus maritimus*.

Foræret af Discipel H. N. Bay i VI Klasse:
Sylvia Hipolais, udstoppet.

Disciplenes Morskabsbibliothek, hvis Bestyrelse Adjunkt Ehlers har overtaget, er i Skoleaaret blevet forøget med følgende Bøger:

Skandinavisk Folkemagazin for 1863, med to Tillæg: *Eiler Glob*, historisk Roman af M. Giorup, samt *Fra „Sorte Grethes” Tid*, romantisk Fortælling af M. Giorup. *Aftenlæsning*, 8de B. *Islandske Folkesagn* ved C. Andersen. *I Verandaen*, Billeder af Livet i Australien, af Bob. *Fr. Paludan-Müller: Ungdomsskrifter I og Adam Homo I-II. En gammel Soldats Erindringer*, af Kloppenborg. *Dr. Syntax's mærkværdige Reiseeventyr* ved W. Combe. *Meltzer: Smaabilleder af Folkelivet*, I-II. Følgende Bøger ere forærebe til Bibliotheket: *Gud veed, hvortil det er godt!* Af N. N. *Manden bedre end hans Rygte*, Digt af 101. *101 Gaader og Charader*, Julegave for 1861. *Carit Ettar: Medens de kæmpe. Grundtvig: Optrin af Nordens Kæmpeliv*, I-II.

Indtægterne have været:

Juli 1863. Kontingent af 28 Medlemmer	14 Rd. = Sk.
Febr. 1864. Do. af 29 do.	14 - 48 -
	<u>28 Rd. 48 Sk.</u>

Udgifterne have været:

Underbalance fra forrige Aar	2 Rd. 19 Sk.
Boghandleren	19 - 92 -
Bogbinderen	5 - 28 -
	<u>27 Rd. 43 Sk.</u>

Skolens offentlige Afgangsexamen og Hovedexamen for Aaret 1864

foretages i følgende Orden:

Loverdagen den 9de Juli:

Kl. 8. VII b Latin. - 12. VI Fransk. - 4. IV R. } Geometri. - 5. IV st. }		Kl. 8. VII a Naturlære. - 10. V Geographi. - 1. III R. Naturhistorie. - 4. III st. Historie. - 6. I Tydsk.
--	--	--

Mandagen den 11te Juli.

Kl. 8. VII b Græsk. - 12. II Historie. - 4. VI Geographi.		Kl. 8. VII a Geometri. - 10. V Naturhistorie. - 4. I Religion.
---	--	--

Tirsdagen den 12te Juli.

Kl. 8. VII b Religion. - 11. III R. Tydsk. - 12. IV st. Historie. - 4. VI Tydsk.		Kl. 8. V Fransk. - 11. III st. Latin. - 2. IV R. Historie. - 4. II Religion.
---	--	---

Onsdagen den 13de Juli.

Kl. 8. VII a Historie. - 11. III R. Engelsk. - 12. II Dansk. - 4. VI Naturhistorie.		Kl. 8. IV R. } Geographi. - 8 $\frac{3}{4}$. IV st. } - 10. V Geometri. - 4. III st. Religion.
--	--	--

Torsdagen den 14de Juli.

Kl. 8. VII b Historie. - 11. VII a Arithmetik. - 2. IV R. } Naturhistorie. - 2 $\frac{1}{2}$. IV st. } - 4. II Tydsk.		Kl. 8. VI Religion. - 10. V Tydsk. - 4. I Historie.
--	--	---

Fredagen den 15de Juli.

Kl. 8. VII a Religion. - 10. VI Geometri. - 12. III st. Geographi. - 4. II Fransk.		Kl. 8. V Historie. - 10. IV R. } Fransk. IV st. } - 12. III R. Historie. - 4. I Dansk.
---	--	--

Løvrdagen den 16de Juli.

Kl. 8.	VIIb	Arithmetik.		Kl. 8.	IV R.	} Religion.
- 12.	V	Latin.		- 9.	III R.	
- 2.	II	Naturhistorie.		- 11.	III st.	Tydsck
- 4.	IV	Græsk.		- 4.	VI	Arithmetik.

Mandagen den 18de Juli.

Kl. 8.	VIIb	Geometri.		Kl. 8.	IV st.	Religion.
- 11.	III R.	Geographi.		- 11.	IV R.	Naturlære.
- 2.	III st.	Fransk.		- 12.	I	Geographi.
- 4.	VIIa	Græsk.		- 4.	V	Arithmetik.
- 5 $\frac{1}{2}$.	VI	Historie.				

Tirsdagen den 19de Juli.

Kl. 8.	V	Græsk.		Kl. 8.	V R.	Engelsk.
- 10.	VI	Græsk.		- 9.	II	Geographi.
- 12.	VIIb	Naturlære.		- 12.	I	Naturhistorie.
- 4.	VIIa	Latin.		- 4.	IV R. og IV st.	Tydsck.

Onsdagen den 20de Juli.

Kl. 8.	VI	Latin.		Kl. 8.	V R.	Naturlære.
- 11.	VIIa	Hebraisk.		- 9.	V st.	Religion.
- 12.	IV st.	Latin.		- 11.	IV R.	Engelsk.
- 3.	III R.	Fransk.		- 12.	III st.	Naturhistorie.

Torsdagen den 21de Juli.

Kl. 10. VIIb Hebraisk.

Fredagen den 22de Juli Kl. 10

offentliggjøres Udfaldet af de afholdte Prøver.

Til at overvære disse Skolens Prøver samt Offentliggjørelsen af Udfaldet indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver, der har Interesse for Skolens Virksomhed.

Randers lærde Skole, den 18de Juni 1864.

H. K. Whitte.